

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 7 april 1891, kl. 11 f. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring af §§ 60, 65 och 75 riksdagsordningen.*

Uti en från Andra Kammaren till konstitutionsutskottet öfverlemnad motion, n:o 178, har herr *P. Andersson* i Högkil föreslagit:

att i stället för sista stycket i § 60 riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, afgöre talmannen;

att senare delen af § 65 riksdagsordningen »för att vid sådan omröstning — — — — — genast förstöras» må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Andra Kammaren; samt

att i sammanhang dermed § 75 riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar; iakttages etc. etc. likasom förut.

Vid 1889 års riksdag framstälde herr *Andersson* ett med förenämnda till alla delar lika lydande förslag till ändring af ofvannämnda paragrafer i riksdagsordningen. Till stöd för den föreslagna ändringen framhöll motionären vid detta tillfälle liksom uti ifrågavarande motion hufvudsakligen, hurusom karakteren af Riksdagens förhandlingar vore

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 3 Saml. 4 Häft. (N:o 4).

den, att de skulle vara offentliga. Riksdagstrycket vore tillgängligt för allmänheten, diskussionen inom kamrarna vore offentlig, och allt, som derunder yttrades, förvarades i protokollen; men vid det slutliga afgörandet af en stridsfråga kunde riksdagsmannen dölja sig bakom den slutna voterings sedeln och insvepa sig i ett hemlighetsmakeri, som stode i uppenbar strid med karateren af en fullständig offentlighet. Att öppet och ärligt uttala sin öfvertygelse vore kärt för hvarje själfständig, redbar och tänkande man; för riksdagsmannen vore det en skyldighet. Man borde därför sätta honom i tillfälle att äfven vid omröstningar öppet afgifva sin röst och visa, att det hos honom finnes en man bakom ordet. Det allt mer ökade intresse, hvarmed allmänheten omfattade Riksdagens förhandlingar, berättigade densamma till att kunna erhålla fullständig kännedom så väl om det sätt, hvarpå besluten inom riksdagen tillkomme, som ock om hvarje särskild riksdagmans åsigt i de på dagordningen stående frågorna. Enligt motionärens förmenande hade allmänna opinionens kraf på öppen omröstning inom riksdagen år från år ökat och komme fortfarande att ökas. Dessutom hade nyssnämnda omröstningssätt häfd i åtskilliga, af motionären uppgifna, främmande stater och hade der på ett tillfredsställande sätt bestått proffet.

Uti sitt utlåtande i anledning af berörda vid 1889 års riksdag väckta motion påpekade konstitutionsutskottet, att motioner med samma syftemål efter år 1866 framstälts vid ej mindre än nio riksdagar utan att någonsin hafva vunnit understöd af konstitutionsutskottet eller bifall af någon af Riksdagens kamrar. Derjemte erinrade utskottet, hurusom vid frågan föregående behandling hufvudsakligen blifvit framhållet.

Äfven om ur rent teoretisk synpunkt åtskilliga skäl kunde anföras för det öppna omröstningssättet, såsom det naturligaste och mest manliga, måste likväl frågan bedömas förnämligast ur synpunkten af dess praktiska gagn för det allmänna. Företråde torde då böra tillerkännas det nu stadgade omröstningssättet, som i vida högre grad än det föreslagna gjorde det möjligt för en representant att, oberoende af hvarje påtryckning, som i mera grannliga och ömtåliga frågor kunde tänkas inverka på en i allmänhet själfständig man, fatta sitt beslut endast på grund af egen öfvertygelse, om denna ock vore stridande mot deras, med hvilka han vanligen är liktänkande, eller mot den mening, som för tillfället ville gälla såsom den allmänna. Ett uppdrag, så omfattande som representantens, måste gifvas af förtroende till och kännedom om representantens karakter och tänkesätt i allmänhet, icke allenast på grund af den visshet, man kunde ega om hans

röst i en eller annan fråga. För öfrigt antoge i en mängd viktiga frågor debatterna i kamrarna karakteren af öppen omröstning. Den tidsbesparing, som undersundom väntades blifva en följd af det öppna omröstningssättet, vore tvifvelaktig, enär det snarare kunde antagas, att representanterna då vida mer än hittills skulle anse sig böra särskildt motivera, hvarför de deltagit i det ena eller andra beslutet. Detta skulle otvifvelaktigt blifva händelsen, om en ledamot i följd af skäl och upplysningar, framställda under öfverläggningen inom den kammare, han tillhörde, skulle finna sig pliktig att frångå en mening, för hvilken han röstat inom utskott, förutsatt att han icke, just på grund af den öppna omröstningen, ansåge sig tvungen att, för undvikande af beskyllningen om bristande fasthet i grundsatser, vidblifva en mening, hvars rättighet han fått giltiga skäl att betvifla. Hvad som till stöd för den öppna omröstningen åberopats från förhållandet inom utländska nationalrepresentationer, kunde först då tillerkännas någon egentlig vikt, om det ådagalades, att den främmande plägseden med fördel läte tillämpa sig på våra förhållanden. I allt fall hade det icke visat sig, att det hos oss häfdvunna omröstningssättet medfört några olägenheter. Särskildt berättigade icke det sätt, hvarpå svenska folkets ombud hittills utöfvat Riksdagens beslutanderätt, till det påståendet, att en öfvergång till den öppna omröstningen vore af behovet påkallad. Beträffande dessutom det föreslagna sättet för frågors afgörande, när rösterna befundes lika delade, så syntes detta sätt vara mindre lämpligt, vid det förhållande att talmännen utnämnas af Konungen.

Såsom ofvan nämnts, har frågan, huruvida den nu föreskrifna slutna omröstningen bör utbytas mot öppen omröstning, efter den nya representationsordningens genomförande upprepade gånger varit föremål för behandling inom riksdagen. Vid samtliga dessa tillfällen har konstitutionsutskottet hemställt, att de i ämnet väckta motionerna icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, och båda kamrarna godkända hvad utskottet sålunda föreslagit. I Första Kammaren har utskottets hemställan endast vid två riksdagar föranledt omröstning, nemligen vid riksdagen år 1873, då utskottets hemställan bifölls med 76 röster mot 25, och år 1882, då den bifölls med 79 röster mot 15. I Andra Kammaren har utskottets hemställan bifallits utan omröstning vid riksdagarna åren 1879, 1884 och 1885 samt efter omröstning vid riksdagarna åren 1867, med 65 röster mot 52, 1873 med 107 röster mot 55, 1875 med 65 röster mot 42, 1881 med 112 röster mot 53,

1882 med 123 röster mot 53, 1886 med 92 röster mot 32, samt slutligen vid 1889 års riksdag med 109 röster mot 78, hvilka afgåfvos för ärendets återremittering till utskottet.

Med afseende å hvad sålunda tillförene blifvit af utskottet mot förevarande förslag anfördt, och då kamrarnes upprepade beslut i frågan, enligt utskottets åsigt, otvetydigt hänvisa på en afgjord obenägenhet hos Riksdagen att öfvergå till det öppna omröstningssättet samt det icke lærer få antagas, att Riksdagens vid så många tillfällen — och sista gången ej längre tillbaka än år 1889 — uttalade mening i förevarande ämne undergått någon förändring, anser sig utskottet sakna anledning att föreslå en grundlagsändring i det af motionären angifna syfte, hvarför utskottet hemställer,

att herr Anderssons förevarande motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1891.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservationer:

af herr *Hedin*, som väl önskar införande af öppen omröstning, men ej kan gilla förslaget att vid paria vota öfverlemnas afgörande röst åt talmannen;

af herrar *Vahlin* och *Nilson*.
